

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-septimâ Februarii.

M. JOANNE BAPTISTA RENATO MOREAU, Doctore Medico & Professore Regio, Præside.

An quadragesimali tempore piscium esus, carnium usui sit anteponendus?

I.

MISERATIONE dicam an reprehensione digniores eos, qui inauspicatis temperamenti sui fluctibus abripi se sinentes, quod atramento aut adustâ bile conflatum est, ipsi sibi sint odio, Humanumque genus universum, pejus oderint; qui dicteriis prorsus inficetis Hominis originem lacerent, miserum in ortu suo, miserum in toto vitæ decursu depingant, & probris amarioribus onustum, detrudant ad tumulum. Nec satis habent ejus conformationem contumeliosè lacessere, exteriorem formæ speciem sannis indignis deludere, organorum Machinas convellere, nisi in supremam ejus rationis arcem omnem linguæ virulentiam effuderint, dum cæcos brutorum impetus illi anteferunt, ad cujus dignitatem vix obscurâ similitudine aliquâ possint accedere: Caninosque dentes in ipsius Eminentioris Animæ naturam exacuunt, in apertam lucem novas falsasque opiniones, & definitiones proferunt, quæ veneris Marito debeantur, qui subobscurè velint affigere Luto, divinæ particulam auræ, quæ procul ab eorum telis aut morsibus posita, eos puriori luce perstringat, veritate supremâ Convincat, viribus atterat, & immortali potentiâ terreat, ac ad nihilum deprimat. Verùm contra pusillum hunc & rejectaneum calumniatorum gregem, quinam

non insurgunt sanæ mentis Homines, qui non ignari nobilissimæ conditionis ac naturæ suæ, divinarum conditoris sui laudum buccinatores sint, prolixâ partium enumeratione, ex quibus humanum corpus concinnatum est: Omnia uno verbo dixero, cùm ad Dei similitudinem id effictum & effectum esse prædicavero; quid est igitur in hoc orbe perfectius? Atque idcircò ab omnibus qui compaginis istius modi, pulchritudinem attentius comtemplati sunt, (Quales præcipuè Medici perpetuo fuerunt, qui nova subinde miracula in eâ detexerint) confessionem hanc ipsa veritas expressit, humanum corpus mundi compendium esse. Observatio autem illa effecit ut pro quatuor anni tempestatibus humores dividerentur, temperamenta eâdem trutinæ lance ponderarentur, & cum notatum sit per tempestatum mutationem, in hâc orbis universitate quidquid est boni malive, contingere; Ita quatuor humores, qui temporibus illis proportione respondeant, prorsus idem in humano corpore perficere: inde fit, utquemadmodum providentiâ suâ Sapiens dominatur astris, sic peritior Medicus ad servandam sanitatem integram, aut ad propulsandos morbos, simili debet esse prudentiâ & cautione, pro tempestatum humorumque sibi ex æquo invicem respondentium varietate, ac præsertim ope victus legis idoneæ.

II.

NEMO non sensu percipit? quæ æternâ sibi vicissitudine succedunt temporum qualitates? quid non modis omnibus umbram salutarem expetit, ut nimios ætatis æstus retundat frangatque, qui flores, quæ plantæ non iis adurantur, nisi salubres adsint fontium scatebræ, puteorum subterraneorum imbriumve ex nubibus defluentium liquores? quænam arbores nascentes fructus suos arescere non sentiant, sine jucundi roris, aut nebulæ ex vaporibus condensatæ, vel amœnæ foliorum opacitatis amabili subsidio, quæ solis radios, impetu ardoreque suo cuncta pervadentis vastantisque reprimant? qui fontes non aruerint? quis adeo robustâ Vir integritate virium, febris urentis pestilentisque periculum effugiat? quæ victus ratio tunc servanda diligenter, est ferè satis, Quâ cohibeantur constringanturque ignei sanguinis globuli, qui universo aëris incendio conflagrantes, & vehementioribus aëris usti turbinibus consociari cupientes, corpus exhaustum, spiritibus vacuum, frigidùm, exangue, & vitâ cassum quotidie, relinquunt: Contra vero quam læta

pomiferi temporis autumnitas! aſt ut bona nulla ſine quadam acerbitatis mixturâ ſunt unquam, & ſurgit amari aliquid medio de fonte leporum; tunc flores marceſcunt, fructus denegato pediculorum nutritio glutine delabuntur; frondes in ſui caſus anteceſſum palleſcunt; pauca quædam difficili operâ ſervantur. Eodem illo tempore humana corpora atteruntur, niſi ſummâ curentur induſtriâ, & ratione, viâque certâ nutriantur. Tunc humores non æque lympidi, plus habere fæcis deprehenduntur; inde ex illorum ſpiſſâ congerie, apoſtemata, quartanæ febres, articulorum dolor, & infinita alia miſeræ mortalitatis proludia, exquiſito tunc opus eſt eorum delectu, quæ temporis illius diætæ congrua fuerint, & quibus hos humorum cumulos, radicitus averruncent. Abſque eo damnoſa quid non efficiet hyems, per quam formidoloſam Naturæ omnia omnibus proſpicientis obſervemus ſollicitudinem? Non ſine admiratione videmus ac ſtupore, beneficio frigoris effici, ut arborum plantarumque ſuccus in imas earum medullas retrudatur, & veluti recondatur, ut commodiùs aliquando diffundatur, tectas nix alit ſegetes ad ubertatis lætitiam; eſtque vitæ balſamum, quo tellus adverſus penetrabiles frigoris ſtimulos, furentemque ventorum inclementiam defendatur. Ita dum totus nebuloſus eſt Jupiter, vitæ ratione congruenti depellitur ejus improbitas, ac tamdem optatiſſimo vere corpora perfruuntur. In quo non ſolum natura ridet omnis, ac revireſcit, ſed ſuccorum, qui ſæviente plurimum hyeme latebant, & conſtricti gelu tenebantur, infinitâ copiâ, ac renovatâ profuſione æternitatem parare ſibi velle videtur: hinc gemmæ turgent ex nodis arborum; hinc juveneſcens frondium viriditas; hinc picturis diſcriminata prata, planities & hortorum areolæ immenſas opes oſtentant, & ſuavibus aërem odoribus ſuffiunt, quem zephiri leves blandè commovent. Eheu! quanta naturæ pernicies immineret, ſi calidior candentis aëris æſtus, aut fermentum quodpiam in terrâ vehementius, accelerarct aut interverteret Naturæ providentis opus, quæ ſuas habet moras, lentiores illas, definitoſque certis limitibus terminos. Nonne, quiſquis oculatus eſt videt, teneris recentibuſque herbarum capitibus, ac rore puro animantia veſci: non ſunt properandæ humorum fuſiones, qui ſolvuntur paulatim, & ex intimo centro ad circumferentiam placidè ſenſimque profluunt. Vos igitur vos, ô veſtra juvet ratio! tot vos exempla doceant, ô Homines!

quorum ſtructura delicatior ac ſpectabilior rebus cæteris, nonne ſanguinem in venis lætius emicantem animadvertitis? ſpiritus intus reconditos ſemet explicare vegetius, veſtros motus acriores eſſe, imaginandi vim expeditiorem, vos denique omnino eſſe commutatos. At cautio ſit, ne veſtrorum humorum abutamini beneficio; naturale fermentum hoc, ne tentetis efferare, quod commune vobis eſt cum animantibus quæ in terris degunt, aut vivunt in aëre. Nullo negotio febrium cohortes deſtillationes, laterum acutiſſimos dolores, ardoreſque, qui hac potiſſimum tempeſtate lancinant Homines, declinaveritis: quæ quidem noxiæ & infeſtæ labes ubertim proveniunt ex cibis calidioribus, acrioribus, volatilibus copioſioribus, & ſulphureis partibus refertis, ex quibus motus exurgunt concitatiores; ac, ut ſic dicam, addendo calcar ritè currenti Naturæ, graviter errare eſt, quæ adjuvanda eſt, non cogenda; moderanda, non perturbanda.

III.

PLENI ſunt libri ſigillatim, generatimque, diviſionibus alimentorum, eorumve naturis. Diverſæ Medicantium ſectæ, nominibus eas variis, ſed idem perpetuò ſignificantibus expreſſerunt; adeo ut ſpes nulla debeat eſſe, ut libere unquam oſtendat ſe nudam Veritas, ſuo veſtit eam quiſque palliolo. Illa tamen, licet ab hoc reducta domicilio mortalium inter ſe diſſidentium variegatas ob ſyllabas ſonoſve, ambiguos, ac futiles, una ſemper & eadem eſt, & erit, ſeque diſſipatis eripiet nubibus, quibus non deſunt, qui eam ubique certant involvere. Omiſſâ idcirco hacce enumeratione, centies in Scriptorum monumentis exaratâ, perquiramus attentè rectas quibus ſemitas corpora vernis ægritudinibus liberemus, quando felix fauſtumque nobis, occurrit quadrageſimali jejunio tempus conſecratum, quod Eccleſiæ prudentia, Chriſtianorum obſequium, veneratio, & memoria inſtitutionis ejus, adeò ſalubriter ac divinitus, non ad ſalutem animarum tantum, verum etiam ad diætam, corporum ſanitati neceſſariam deſtinaverunt. Gratiam quidem ſuperum, quam impii ſoli & male feriatæ mentis homines habent, non pro neceſſariâ carnium abſtinentiâ, ſed pro labore, rerumque tacendarum ſupplicio refugiunt. Ut vero ad curam melioris præſtantioriſque ſui partis minus attenti ſunt, mirum certe non eſt, ſi negligentiores eorum ſunt, quæ ad corporum ſalutem magis conferre valent. Procul tamen ab omnibus ſit illa cogitatio, ſa-

rum tempus illud, ſolis prodeſſe corporibus: verum ut nihil in hoc orbe fit niſi circino ductum, cujus pedem inſpector univerſorum Deus, tempore ac loco ſuo fixit, certo pondere & menſurâ, liceat hoc veris tempore, in quod incurrunt eſuriales feriæ, recognoſcere, quæ ex piſcium eſu percipi poſſit utilitas, quæque incommoda & damna ex carnium uſu enaſcantur hâc anni ætate, quâ ſanguis fervere occipit, quâ natum quodque fermentatione turget, quâ cibi rejiciendi ſunt, quicunque ſtomacho negotium faceſſunt, quique, ἀπεπατήματα progenerent, quorum corruptio periculi plurimum invehat; qui tandem nimiâ feſtinatione turbent & dividant, quæ natura tota ſibi, coquit & præparat. Sed, qui cibi ſeligendi leves ſint, coctu faciles, particulis ſulphureis, igneis, & ad fermentandum aptis careant, quarum contagia periculoſa ſint & nocentia.

IV.

NIHIL non ad hominum vitam conſervandam confert aliquid, quaſi vectigal, è terræ viſceribus eruuntur metalla metallicaque omnia, quorum, quæ ſint utilitates, obſcurum eſt nemini; ejuſdem terræ ſuperficies non illos modo ſuſtinet, ſed locis omnibus ſuppeditat ſingula vegetantium genera, quorum mater eſt nutrix item, animalia quotquot alit ad vitam eorum fovendam deſtinavit, quænam undique non devolant volucres, ad eorum commoda: ſed advertere nonne juvat, Lacunas omnes, rivos, ſtagna, lacus, alveos, fluvios, flumina & maria, concurrere, ac veluti conſentire, ut æquali copiâ hominum generi, ad ſui tutelam prodeſſe poſſint. Ob quam rem, quis non iis acerbe ſuccenſeat, qui ſpernant tempore debito ea quæ ſibi tam liberali manu ἄνω καὶ κάτω offeruntur. Et cum vere primo, quo eſuriale tempus utili jungit honeſtum, fugiendi ſint illi ciborum ſucci, periculoſi carnei, & qui ignis & ſulphuris æquo plus in ſe continent: nonne beatiſſimi ſumus, quibus adeſt piſcium multitudo, quos plenitudo, pulpæ firmitas, obæſitas, & ſucculenta moderata bonitas commendant, qui facile percoquuntur, qui naturæ nihil obſint fermentatione nimiâ. Ubique captantur illi, ex medio maris pelagii, ut thynni, &c. Ex rupium vicinitate ſaxatiles, ut oſtrea, &c. Qui juxta ripas & littora, littorales, ut qui cunctis quotidie væneunt in macellis, mirum eſt ut cum iis qui non ægre coquuntur, natura non alio diſtracta, tota ſibi vacet, & conſervationi ſuæ horum alimentorum facili

aſſumptione conſulat, unde ſperare jure quilibet poſſit vires & robur, quod tribus aliis anni partibus ſufficiat, & valetudinem firmam & incolumem præſtet; nam ut quippe, vitæ bona, veluti roſæ, medias inter ſpinas colliguntur, nonne dimidium facti, qui bene cæpit habet?

V.

MIRABILI providentiæ conſilio factum eſt, ut cuique rei ſua tempora, ſuæque ſint dicatæ vices, quæ non perturbatio ac inverſio rerum contingeret, ſi ſimul unoque tempore cuncta forent ſalutaria, alio verò, pariter nociva. Et ſic quod ad alimenta ſpectat, quæ profuſio, negligentiæ Mater, unâ tempeſtate, & aliâ? quænam annonæ tenuitas? quæ tumultum pareret & omnia perverteret. Rite beati nomen occupet Homo, qui pro temporum converſione, varia alternis, certiſque vicibus, ſibi neceſſaria obtineat, verùm oportet, ut iis cæli muneribus ſapienter uti noverit. Ille etenim junctus cum prudentiâ delectus, ſanitem ejus tuebitur. Æſtate temperandi ſunt ſpiritus, qui facilè accenduntur, revocandi qui avolant, herbæ ſelectiores, eſcæ temperatiores, nec non quæ ſucci ſint exquiſiti tunc in promptu ſunt, ac veluti ſuperflüunt, autumno maturâ facultate ſunt fructus omnes, hyeme abſtinendum eſt à carnibus, quæ nigricantis ſint coloris; quæ vero candidi, quarumque coctio non moleſta, placere debent, quibus tunc paſſim abundamus. Semper experti eos, qui quolibet tempore ſe carnibus ingurgitant; laudabilibus quamvis & probatis, (adeo periculoſæ plenum opus eſt aleæ) cruditatibus eſſe, ventris proluviei, ſanguinis profluvio, febribus, vertiginibus, aliiſque Multis capitis affectibus plurimum obnoxios. Quod putredinem indicat ab ejuſmodi cibis, fermentationiſque nimiæ, diram ſobolem notat. Fateamur igitur verno tempore ſeu per quadrageſimam, ſanæ mentis Virum oportere abſtinere ſe à carnibus, cum noſtra corpora fermento naturali agitantur, quod interpellare nefas eſt, illicitum impune adaugere, partibus iis quæ facile putreſcant, ardeant; & quæ indolem nativis humoribus parem non nanciſcantur Sed anteponendi ſunt piſces, quos natura tunc provida largiter ſubminiſtrat, qui temporis illius humanis humoribus apte conſonant, à quibus abſunt lædentes igneæ qualitates, qui veram non vitiant fermentationem, qui facile ſubiguntur, quique putredinem non accerſant, quæ cuncta carnes quotidie pariunt cum vitæ

diſpendio. Id Galeni calculo comprobatur ſuadentis, ex febre revaleſcentibus piſcium eſum, antea quam carnes illis apponantur.

Ergo quadrageſimali tempore piſcium eſus, carnium uſui eſt anteponendus.

Proponebat Lutetiæ Pariſiorum CAROLUS BOMPART, Claromontenſis, ex Arverniâ, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1695.

Apud Franciſcum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.